

HEKİMİN MESLEKİ SORUMLULUĞU

İbrahim Tunalı* **Cahit Zentürk**** **Yaşar Bilge***** **L. Şanal Görgün******

Bilindiği gibi her tıbbi girişim veya tedavi, amacına yeterince ulaşamaz. Çeşitli nedenlerden kaynaklanan değişik komplikasyonlar çabalara karşın önlenemez ve bunun sonucu olarak da sakatlık veya ölüm meydana gelebilir. Bu durumlar, hekimin kusuruna bağlı olduğu takdirde, hekim sorumluluğundan bahsedilir. Bu nedenle, zaman zaman hekimler hakkında yargı organlarında kovuşturma ve yargılama yapıldığı ve çeşitli cezai, idari ve hukuki müeyyideler uygulandığı görülmektedir.

Bu makalede, ana hatlarıyla olmak üzere hekimin cezai ve hukuki sorumluluğu incelenmiştir.

Hasta ile hekim arasındaki ilişki, genellikle hastanın hekime tedavi olmak amacıyla başvurduğu anda başlar. Ancak, çeşitli fiili veya kazai saldırılar ve yaralanmalar sonucu, hastanın şuurunun açık olmadığı hallerde de hekimin, gördüğü yaralı veya hastaya tıbbi müdahale yapmak yetkisi ve sorumluluğu da vardır (4,12). Ancak bu ayırım, konumuz açısından farklılık yaratmadığı için üzerinde durulmayacaktır.

Hasta - hekim ilişkisi, çeşitli boyutları olan bir münasebettir. Bunlar idari, cezai ve hukuki nitelikteki unsurlardır.

Her şeyden önce belirtmek gerekir ki, Anayasa m. 17 ve 18'e göre herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirmeye hakkına ve çalışma hürriyetine sahiptir. Görüldüğü gibi Anayasada düzenlenme gereği duyulmuş temel haklar arasında en ön sırada yer

* A.Ü. Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

** A.Ü. Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

*** A.Ü. Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

**** G.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Medeni Usul İcra ve İflas Hukuku Öğretim Üyesi.

alan yaşama hakkının sağlanması ve sürdürülmesi, çoğu zaman tıbbi yardım olmaksızın imkansız hale gelmektedir. Bu açıdan toplumdaki hekimin rolü ve hekim - hasta ilişkisinin öneminin uzun boylu açıklanması gerekmez.

1 — Hekimin pratiğine ilişkin teknik hatalar : Hekimin meslek gereklerini uygularken pratiğine ait teknik hatalar; yanlış tanı ve tedavi alışkanlık yapan ilaçların yazılmasında gösterilen laubalilik, radyoterapi ve diğer fizik tedavi esnasında yapılan hata sonucu meydana gelen zararlar, hastaya uygun olmayan kan ve organ nakli, doğum kontrolü veya aile planlaması sırasında meydana gelen zarar, çocuk düşürme veya düşürtme esnasındaki zararlar, sun'i döllenme, ötenazi ve hibernasyona tabi tutulan şahıslarla ilgili durumlardır.

2 — Hekimin pratiğine ilişkin teknik dışı hatalar : Hekimin mesleğini icra ederken, bu faaliyetinin kapsamı dışındaki hataları; hastanın rızasını almamak, meslek sırrını açıklamak, gerçek dışı rapor tanzim etmek, konsültasyonu reddetmek, gereksiz ve kanunsuz olarak hastayı terk etmek, hasta yatırma mecburiyetine uymamak, kanunun emrettiği hallerde suç ihbarında bulunmamak, insan üstünde deney yapmak, savaş suçu işlemek ve şarlatanlıktır (12).

Bu haller, aşağıda daha ayrıntılı olarak incelenecektir.

Hekimin pratiğine ait teknik hataları, Yüksek Sağlık Şurası'nın kararı ile hekimin cezai sorumluluğu söz konusudur. Bu makalemizde sıklıkla yapılan hekimin pratiğine ait teknik dışı hatalar üzerinde duracağız.

İdari Nitelikteki Unsurlar

Hekimin tıbbi tedavi sırasında yaptığı kusurlar değişiktir.

Hizmet kusurları, hekimin hastasının tedavisini devamlı ve düzenli olarak sağlama sorumluluğuna aykırı olarak bu görevini aksatması hizmet kusurunu oluşturur.

Kişisel kusur ise, hekimin, tedavi esnasında yaptığı şahsi kusurlardır. Acil bir vakaya zamanında müdahale etmemesi buna örnek olarak gösterilebilir.

Cezai Nitelikteki Unsurlar

6023 sayılı Türk Tabipler Birliği Kanunu m. 3'e göre, hekim kamu görevi yapar. Bu nedenle hekimin pratiğine ait cezai sorumluluğu kusura dayanır ve ancak Yüksek Sağlık Őurasının kararı alındıktan sonra hakkında cezai kovuşturma yapılabilir.

Hekim, hastasının sağlığına veya malvarlığına zarar verdiğinde sorumlu tutulmak suretiyle hekimin dikkatli ve özenli davranmasının sağlanacağı öngörülmüŐtür.

TCK m. 455 ve 459'da tedbirsizlik ve dikkatsizlik meslek ve sanatta acemilik, emir, nizam ve talimata uymama halinde verilecek hapis cezası belirtilmiŐtir. Hekim aÇısından tedbirsizlik, bir tehlikenin önlenmesinde gösterilen kusurdur, dikkatsizlik ise yapılmaması gerekenin yapılmasıdır. Hekim, tıpta uygulanması benimsemiŐ bilgi ve teknikleri edinmek ve bunları uygulamak zorundadır (10,11). Mesleği gereği bilmesi gerekeni bilmemesi, onu sorumlu kılar. Hekim, kurallara ve emirlere ve talimata uymadan, bir hastayı hastaneye yatırması gerekirken kabul etmezse, sorumlu olur. 38 sayılı Tababeti Adliye K. m. 2'ye göre adli olaylarda tedaviyi yapan tabip, yaralanmıŐ veya darp edilmiŐ kimsenin bir hastanede tedavisine gerek görürse, en yakın sivil, bu yoksa askeri hastaneler bu kimseleri kabul etmek mecburiyetindedir.

Hekimin, gerek tedbirsizlik dikkatsizlik, meslek ve sanatta acemilik gerek mesleki cretten dolayı sorumlu tutulabilmesi iÇin öncelikle kusurlu olması gerekir. Buradaki kusur taksir olarak belirlenmiŐtir ve taksir sınırı iÇinde kalan bir kusur olmadığı takdirde elbette hekimin olaydan sorumlu tutulması mümkün değildir. Bu takdirde mesleğin icrasında taksire dayanmayan bir kaza söz konusudur ki kazalar haksız fiil olarak nitelendirilemez ve cezayı gerektirmez.

Hastaneler Talimatnamesi m. 6'ya göre, ağır hastalar ve acil müdahaleyi gerektiren hastalar, derhal hastaneye kabul edilir. Hatta Hususi Hastaneler K. m. 32'ye göre ani bir arıza veya kaza sonucu acil gelen yaralıların tedavileri ücretsiz yapılır. Umumi Hıfzısıhha K. m. 282'ye göre, kanunun emrettiği hususları hekimin yapmaması halinde bir aya kadar hapis cezası öngörülmüŐtür. Eğer hekimin yaralıya veya tehlikede bulunan kişiye yardımdan kaŐındıđı tespit edilirse hekim TCK m. 467/2'ye göre cezalandırılır.

1219 s. Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun m. 16'ya göre meslek kurallarına uymayan hekimlerin doktorluk görevini bir haftadan altı aya kadar geçici olarak yapmama cezası verilebilir. Aynı K. m. 28'e göre, ağır hapis veya beş seneden fazla hapis veya kamu hizmetlerinden yasaklılık veya meslek ve sanatını kötü icra etmek suretiyle işlemiş olduğu bir fiilden dolayı iki defa mahkemece meslek ve sanattan men cezası ile mahkum olan veya sanatını yapmasına engel olan ve şifası olmayan hastalığı olan hekimler, sanatlarını icra edemezler ve diplomaları geri alınır. Aynı K. m. 80'e göre hafif hapis veya bir seneye kadar hapis cezasını gerektiren durumlarda görevli mahkeme sulh ceza mahkemesidir daha ağır suçlarda ise asliye ceza mahkemesidir.

Sorumluluğun temelini oluşturan kusurun varlığından söz edilebilmesi için, öncelikle hekimin olay anında temyiz kudretini haiz bulunması gerekir. Burada söz konusu olan, elbetteki genel anlamda ve süreklilik gösteren temyiz kudreti değil ama tedavi sırasında hekimde bulunması gereken temyiz kudretidir. Temyiz kudretini geçici olarak kaldıran bir halde bulunan hekimin sorumluluğundan söz edilemez.

Şimdi hekimin pratiğine ait sıklıkla yaptığı teknik dışı hataları daha yakından inceleyelim :

Hekimin hastaya müdahalesinin hukuken geçerli ve haklı olmasının nedeni, hastanın rızasının alınması ve zaruret halidir. 1291 no.lu Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 70. maddesine göre, her hekim, ameliyat için hastanın, hasta küçük veya vesayet altında ise veli veya vasisinin rızasını almak zorundadır. Ancak, veli veya vasi yoksa ve hasta bilinçsizse rıza aranmaz. Türk Ceza K. m. 49'a göre; bilincini yitirmiş, temyiz kudretinden yoksun hastaya, veli veya vasisi olmayan kişiye, acil durumda onun sağlığı için tıbbın gerektirdiği yardımı kusursuz bir müdahale ile sağlayarak, tedavi ederse, hekim kanun hükmünü uygulaması nedeniyle) sorumlu tutulamaz (1,2).

Rızanın geçersiz olduğu durumlar şunlardır : Tıbbi müdahalenin tehlikeleri hastaya açıklanmadan, ahlaka veya hukuka aykırı olarak, belirli süreyi aşan gebeliğin sona erdirilmesi için, ötenazi için alınan (1) rızalar.

Meslek sırrını saklama sorumluluğu : Hekimin mesleğini icra ederken hastasına ait öğrendiği her türlü bilgi sırdır ve saklanmak zorundadır. Bu nedenle, hekime tanıklıktan çekinme yetkisi tanınmıştır (CMUK m. 48, HUMK m. 245). Sırrı açıklanan kişi, hekim hakkında dava açarsa, hekime üç aya kadar hapis cezası verilebilir (TCK m. 198). Sır açıklaması kasden değil ama dikkatsizlik veya tedbirsizlikle dahi olsa sorumluluk ortadan kalkmaz.

Sır saklama zorunluluğunun istisnaları şunlardır : Toplumun veya kişinin daha üstün bir çıkarı varsa, sır bilirkişilik görevinin ifası sırasında öğrenilmişse, tanıklık yapma zorunluluğunun bulunduğu haller ve protokol defterine yazılan, rapor haline getirilen kayıtlar sır sayılmaz (1,9).

Gerçeğe aykırı rapor düzenleme halindeki sorumluluk : TCK m. 354'e göre, Hükümetçe emniyet ve itimat olunan bir rapor, hatıra binaen ve gerçeğe aykırı olarak tanzim edilirse, tanzim eden hekime para ve hapis cezası verilir. Eğer bundan çıkar sağlanmışsa ceza artırılır.

Hekimin bilirkişilik görevi : 38 s. Tababeti Adliye K. m. 2, 3 ve 4'e göre Türkiye Cumhuriyeti uyruklu her hekim bilirkişi sıfatıyla rapor verme mecburiyetindedir ve bu konuda yetkilidir. Bunun dışında; 2659 s. Adli Tıp Kurumu K. m. 1, 16, 21, 22; Yüksek Sağlık Şurası, 1593 s. Umumi Hıfzısıhha K. m. 10'a göre resmi bilirkişi sıfatını taşıyan bu ve diğer kurumlar ve hekimler, HUMK m. 276, II; CMUK m. 66'ya göre, resmi bilirkişi sıfatı taşımaları nedeniyle bilirkişi olarak seçildiklerinde, inceleme yapmak ve rapor düzenlemek zorundadırlar (7).

Hekim, bilirkişi sıfatıyla kasden gerçeğe aykırı rapor düzenlerse, ceza mahkemelerince TCK m. 290 gereğince yargılanarak cezalandırılabilir (7).

TCK m. 282'ye göre bilirkişi olarak seçilen hekimin görevini yapmaması halinde para ve hapis cezası yanısıra hekime sanatını icradan men cezası da verilebilir. Buna uymayan hekim, TCK m. 526'ya göre cezalandırılır.

TCK m. 296'ya göre, suç işleyeni saklayan ve suç delillerini yok edenlere beş seneye kadar hapis cezası verilebilir. Hekime bir yaralı geldiğinde, olayın adli cephesini düşünerek hekimin, durumu yetkili mercilere bildirmesi gerekir. Ancak, TCK m. 530'a göre hekim, hastanın başka kişi aleyhine işlemiş olduğu bir cürüm varsa, sanığa ge-

rekli sağlık müdahalesini yapar ve hastasını ihbar etmek zorunda değildir. Çünkü hekimin ihbarı ile kovuşturma açılacağından korkan hastanın, hekime tedavi için gelmekten çekinmesi yaşama hakkından vazgeçme sonucuna kadar gidebilen durumlar ortaya çıkabilir.

HUKUKİ NİTELİKTEKİ UNSURLAR

Özel hukuk alanında hukuki ilişki veya konumuz açısından alındığında sözleşme, genellikle taraf diye adlandırılan bir veya birden çok kimselerin hukuki bir sonuç (bir hakkın veya hukuki bir ilişkinin kurulması, değiştirilmesi veya ortadan kaldırılması) doğurmaya yönelik irade açıklamasıdır (3,8,13).

Hekim ile hasta arasındaki tıbbi tedavi sözleşmesi, sözlü veya yazılı olarak yapılabilir. Ancak bir ihtilaf vukuunda, sözleşme ancak ve ancak kesin delille yani genel olarak yazılı sözleşme ile ispat edilebilir (HUMK m. 287).

Bu bağlamda, hasta - hekim arasında tıbbi tedavi amacıyla yapılan sözleşme üç türlü nitelendirilebilir :

1 — İş (hizmet) sözleşmesi : Borçlar Kanunu m. 313'de düzenlenmiş bulunan bu sözleşmeye göre, hekim bizzat ve özenle hastayı tedavi etmeye çalışır ve yaptığı hizmet için de bir ücrete hak kazanır. Ancak bu sözleşmede hekim, tedavisini hastanın emri altında yapmadığından, yani hekimin emir alan pozisyonunda bulunmayışı, bu nitelendirmeyi tartışmalı kılar.

2 — İstisna (eser) sözleşmesi : Hekim, iyileşmeyi sağlayacak biçimde, tedavisini hastanın emir ve direktifine göre değil ama, kendi inisiyatif ve ilmi kurallara göre yaptığından, hekim - hasta ilişkisi, eser sözleşmesi olarak da nitelendirilmektedir. Özellikle (göz, diş, ortopedik araç gibi) değişik protez organ takılması veya rekonstrüktif ve cerrahi tedavi ve ameliyatlara bu nitelendirmenin kapsamı içindedirler. Ancak, her tıbbi tedavi tam veya kısmi iyileşmeyi (belirli bir sonucu) sağlamaya yönelik yapılmayacağından, bu görüşün kabulü mümkün değildir.

3 — Vekalet sözleşmesi : Bu görüşe göre, hasta ile hekim arasındaki ilişki, Borçlar Kanunu'nun 386 vd. maddelerinde düzenlenmiş bulunan vekalet sözleşmesidir ve hekim hastayı, onun vekili sıfatıyla tedavi eder. Ancak, hastasını tedavi eden hekim, kendisinden başka kimseyi temsil etmediğinden bu görüş de tartışılmaktadır.

Hasta ile hekim arasındaki ilişki, sözleşme içeriği ve tipi taraflarca diledikleri biçimde belirleyebilen bir münasebettir. Ancak ve özellikle sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde bu, Borçlar Kanununda genel amaçla düzenlenmiş bulunan bir türün içine sokulması kolaylıkla mümkün olmayan, özel nitelikli bir sözleşmedir ve bu niteliği itibariyle de ihtiyaca cevap veren özel bir düzenleme yapıncaya kadar, olayın bünyesine uyan değişik tür sözleşmelerin hükümlerinin uygulanması daha doğru olacaktır. Sözleşmedeki boşluklar, Borçlar Kanunu'nun 2. maddesine göre yargıç tarafından tamamlanır. Sözleşmede aşırı cezai şartlar varsa, yargıç takdir hakkını kullanarak cezai şartı adil bir miktara indirebilir (8,12). Sözleşmeden doğan sorumluluk on yılda, haksız fiillerde ise bir yılda zamanaşımına uğrar. Yani hekim, bu durumda sorumluluktan kendisini (dava açıldığında HUMK uyarınca dava dilekçesine cevap verme süresi içinde ileri sürmesi halinde) zamanaşımı def'i ile sorumluluktan kurtarabilir.

Borçlar Kanunu'nun 19 ve 20. maddesi, (aralarında tıbbi sözleşmelerinin de bulunduğu) sözleşme yapma özgürlüğünün sınırlarını belirler. Şimdi Borçlar Kanunu'nun 19 ve 20. maddelerine göre hukuka aykırı sözleşme yapma yasağını inceleyelim.

1 — Sözleşme ötenazide olduğu gibi, hukuka aykırı olmamalıdır (Türk Ceza Kanunu m. 448).

2 — Sözleşme kamu düzenine aykırı olmamalıdır. Örneğin hastaya uyuşturucu madde sağlanması mümkün değildir (Türk Ceza Kanunu m. 403).

3 — Kişilik (şahsiyet) haklarına aykırı sözleşmeler geçersizdir. Medeni Kanun m. 23 ve 24.'e göre, sözleşme hastanın ekonomik varlığını tehlikeye düşürmemeli ve özgürlüğüne engel olmamalıdır.

4 — Ahlaka aykırı sözleşmeler geçersizdir. Genel ahlak yanında tıp ahlakına da aykırı sözleşmeler yapılamaz. Örneğin psikoterapi esnasında, hastanın yaşam tarzı olumsuz yönde değiştirilemez.

5 — Borçlar Kanunu'nun 21. maddesine göre hastanın hastalığından, bilgisizliğinden veya toyluğundan yararlanma, gabin olarak nitelendirildiği için geçersizdir.

6 — Borçlar Kanunu'nun 20. maddesine göre, sözleşme yapıldığı sırada olanaksız bir durum varsa veya sözleşme objektif değilse, konusu itibariyle bu tür sözleşme de geçersizdir. Örneğin terminal dönemde bir kanser hastasını (A) ilacı ile şifa ile tedavi edeceğini belirten hekimin (B) lira ücret karşılığında yaptığı sözleşme geçersizdir.

Hasta veya hekim, bir taraflı veya karşılıklı olarak tedaviye son verebilirler.

Hekimin sorumluluğu. Hekimin hukuki sorumluluğu, olayın niteliğine göre haksız fiil veya sözleşmeye aykırı davranışı nedeniyle ortaya çıkabilir.

Haksız fiil sorumluluğu, gerek kasden, gerek ihmal ve kayıtsızlık gerek tedbirsizlik ile haksız bir surette diğer bir kimseye zarar vermekten doğar (BK m. 41).

Borçlar Kanununa göre haksız fiil sorumluluğunun ortaya çıkması için; bir zararın doğması, işlenen fiilin haksız olması yani kusur, ihmalin bulunması ve zarar ile haksız fiil arasında illiyet bağının varlığı gerekir.

Fiilin haksızlığı, davranışının hukuka aykırı sonucunu önceden gören veya görmesi gereken hekimin, önleme olanağı bulunan ve istemediği sonucun meydana gelmesine engel olmak için kendisinden beklenen irade uğraşında bulunmaması halidir ve bu bir taksirli fiildir (5,13). Hekimin sorumluluğunu gerektiren bir diğer hal olan kusur ise, Borçlar Kanunu m. 41'e göre, hukuk düzenince kınanabilen, kişinin başka türlü davranma olanağı varken ve zorunlu iken o şekilde davranmayıp somut olaydaki gibi davranmasıdır. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 07.03.1977 gün ve 1976/6297 sayılı kararında, hastalığın teşhisi, gerekli ilaçların verilmesi, cerrahi müdahale sırasında hastanın devamlı gözetilmesi, gerektiğinde yan etkili tedavi yolları ve usulleri konusunda hekimlerin hukuki sorumluluğunu kabul etmiştir.

Tedavide bilinen metotlar kullanılmazsa, deneme niteliği taşıyan tedavi yapılmışsa, komplikasyon veya ölüm husule gelmişse, hekim sorumlu olabilir (1,6,12).

Hekimin sorumluluğunu doğuracak iki grup davranış vardır :

Genel hukuk kuralına göre tazminat talebinde bulunan davacı, tazminatın gerektirdiği koşulların oluştuğunu, yani zararı, kusuru ve nedensellik bağıını ispatla yükümlüdür (Medeni Kanun m. 6).

Eğer tedavi, müşterek bir ekip tarafından yapılmakta ise, Borçlar Kanunu'nun 50. maddesine göre, kusur oranı ne olursa olsun zarardan tüm ekip üyeleri müteselsilen (dayanışmalı olarak) sorumludur, yani hasta tüm zararını bu ekipteki herhangi bir kimseden is-

teyebilir. Zararı ödeyen üyenin, ekibin diğer üyelerinden kendilerine düşen oranda ödediği zararı talep edebileceği de tabidir.

Hekimin bilirkişi olarak görev yaptığı hallerde, kasden veya ağır kusurlu gerçeğe aykırı rapor düzenlemiş olması halinde, tazminatla sorumlu tutulabilir (7).

SONUÇLAR

Hekimin, yukarıda saymış olduğumuz sorumluluklardan kurtulması için, hukuk kurallarına göre görev yapması gerekir. Her türlü tedavi ve uygulamanın da tıbbın kurallaşmış ilke ve bilgilerine göre yapılması gerekir. Hekimin bilirkişi olarak görevlendirildiği durumlarda, bilimsel ve vicdani kanaatını etkileyecek ne kadar harici faktör varsa, bunları hesap ederek objektif olarak karar vermek suretiyle rapor düzenlemesi gerekir (1,9). Hastanın ilk muayenesinde, daha sonraki muayenelerde saptanamayacak unsurlar çıkabileceğinden, gerekli konsültasyonlar ve tetkikler yapılarak klinik bulguları kaydedilmelidir. Böylelikle asıl hasta, haklarını kullanabilecek ve hastanın hekime olan güveni de artacaktır.

Kısaltmalar Cetveli

BK	: Türk Borçlar Kanunu
CMUK	: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu
HUMK	: Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
K.	: Kanun
m.	: madde
MK	: Türk Kanunu Medenisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu

KAYNAKLAR

1. Aykaç M : Adli Tıp, Çelikel Matbaacılık, 20-31, İstanbul, 1987.
2. Demirel N Yiğit İ Gözenman F Tuncay L : Sağlık Mevzuatımız, Hamle Matbaası, 729-733, Ankara, 1963.
3. Doğangün T : Hukuki Muamele Kavramı ve Hukuk Muamelenin Türleri, Adalet Dergisi, 81/5 : 51-67, 1990.
4. Durdu H : Sağlık Mesleğinde Hukuki Sorumluluk, Uğur Ofset Matbaası, Cilt 1, 73-87, İzmir, 1986.
5. Erem F : Türk Ceza Hukuku, Başnur Matbaası, 445-514, Ankara, 1968.

6. Karahasan MR : Sorumluluk ve Tazminat Hukuku, Sermet Matbaası, 312-323, Kırklareli, 1989.
7. Kuru B : Hukuk Muhakemeeri Usulü, Elif Ofset, Cilt 2, 1825-2312, İstanbul, 1990.
8. Özsunay E : Borçlar Hukuku, Filiz Kitapevi, 50-59, İstanbul, 1983.
9. Sarıkardaşoğlu İ : Adli Tıpta Ana Konular ve Örneklerle Rapor Yazma Tekniği, Anadolu Üniversitesi Basımevi, 122-130, Eskişehir, 1990.
10. Slawson P : Factors Associated with Psychiatric malpractice : How to Avoid Being Sued For It, J. of Forensic Psychiatry, 1/1 : 35-42, 1990.
11. Stone AA : Law, Science and Pshchiatric Malpractise : A Response to Klerman's Inducement of Psychanalytic Psychiatry, 147 : 419-427, 1990.
12. Terzioğlu A : Tıbbi Deontoloji, Fatih Gençlik Vakfı Matbaa İşletmesi, 49-69, İstanbul, 1986.
13. Von Tuhr A : Borçlar Hukuku, Çeviri Cevat Edege, Olgaç Matbaası, Cilt 1-2. 133, 361-391, Ankara, 1983.